

การมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายของประชาชน* INITIATIVE PARTICIPATION THE PUBLIC SUBMISSION OF THE BILL

สุมนัก วรภัทรทรัพย์

Sumonpak Worapattharasap

โรงเรียนมัธยมวัดดอนตูม

Matthayom Watdontoom School

Corresponding Author E-mail: Sumonpak.W@hotmail.com

บทคัดย่อ

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย และให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น ในทางพุทธศาสนากับประเด็นของพระสงฆ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ความดีที่เคยสร้างความงามที่ควบคู่กับการพัฒนาสังคมไทยมาตลอด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ควรมีการให้คณะสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย โดยพิจารณาทบทวนปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ได้มีการจำกัดคุณสมบัติในการเสนอกฎหมาย โดยเฉพาะกรณีที่กำหนดให้บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่นักบวชในศาสนาอื่นที่เป็นพลเมืองไทยอันเป็นศาสนาที่เป็นทางการของไทยล้วนแล้วแต่ได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองไทยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการมีสิทธิในการเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิในการถือบัตรประชาชน และสิทธิอื่นที่จะมาจากการถือว่าประชาชนประสงค์ กรณีพระสงฆ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองไทยจึงควรได้รับสิทธิเทียบเท่ากับนักบวชในศาสนาอื่นของไทย ทั้งที่เป็นศาสนาที่เป็นทางการเช่นเดียวกัน เป็นบทเรียนที่น่าสนใจที่เป็นเครื่องมือในการจุดประกายให้พระสงฆ์ชักนำตัวเองเข้าไปสู่การมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การเสนอกฎหมาย; ประชาชน

Abstract

The name is proposed by public law and in the Constitution of the Kingdom of Thailand. B.E.2560 Thai Buddhists have the right to access the name proposed legislation that amounts to at least 10,000 people being compliant with the rights and duties as citizens and opportunities for democratic participation in politics. Buddhism specifically dealt with the political monks from the past to the present with the best creations that beauty had done in tandem with social development throughout Thailand. Buddhist-related legislation specifically related to the management of the direct stakeholders to allow monks to participate in a proposed law by reviewing, updating or cancelling the law has limited features to offer a particular Buddhist law; a

*Received February 1, 2024; Revised March 5, 2024; Accepted April 1, 2024

person must be prohibited from using the rights—priests in the religious and other civic, religious, which as Thailand. Thailand are entitled, as citizens in total, to the right to elect the candidate or the right to hold an identification card and the other rights of holders of a national ID card. The monks as part of citizenship, Thailand should, therefore, be granted the equivalent of another religious priest of Thailand. The official religion and the lessons are interesting as a tool to spark the clergy to lead themselves into claim in the elections and to participate in the proposed law on behalf of Buddhists.

Keywords: Participation; Proposed Legislation; Population

บทนำ

การเสนอร่างกฎหมายของประชาชนนับเป็นสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สืบเนื่องจากการแสดงบทบาทของผู้แทนอาชีพข้อจำกัดและ ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ ดังนั้นการให้สิทธิประชาชนร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายที่เห็นว่าจำเป็นได้จะช่วยในการอุดช่องว่างหรือเป็นส่วนเสริมให้ประชาธิปไตยทางผู้แทนนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แนวคิดของการให้ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (Initiative Process) เป็นหลักการที่เป็นไปตามครรลองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ถือเป็นกลไกสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยทางตรงโดยไม่ต้องผ่านผู้แทนของประชาชนคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 มาตรา 258 ค. (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายต้องจัดให้มีกลไกการช่วยเหลือประชาชน ในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สิทธิทางการเมืองโดยตรงของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ (Direct Political Rights) โดยในมาตรา 133 ว่าด้วยการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา และมาตรา 256 (1) ว่าด้วยการเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คนมีสิทธิร่วมกันเข้าชื่อเพื่อเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) ทั้งนี้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย คือพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 (พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564, 2564) รวมทั้งรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2560 มาตรา 254 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) ยังบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนนั้นเริ่มปรากฏเป็นครั้งแรกตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเรียกกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยได้มีการกำหนดบทบัญญัติรองรับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยให้ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้เป็นครั้งแรก โดยกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน สามารถเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาในการเสนอกฎหมาย ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้ลดจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการ

เข้าชื่อเสนอกฎหมายจาก 50,000 คน เป็นไม่น้อยกว่า 10,000 คน เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิของประชาชน ในการเสนอร่างกฎหมายให้สะดวกขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย และให้ โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.2564 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอกฎหมายนั้นมีความเหมาะสมเพื่อเป็นไปตาม กลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังคงบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายและร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ของจำนวนกรรมาธิการ วิสามัญทั้งหมดรวมถึงยังคงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้โดยนายหมวด 11 การปฏิรูปประเทศมาตรา 258 ค.(4) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) บัญญัติให้มี กลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงการเขียนไว้กว้างๆเท่านั้น ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้มีได้บัญญัติถึงสภาพพัฒนาการเมือง หรือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่เคยมี บทบาทในการให้ความช่วยเหลือภาคประชาชน ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้แต่อย่างใด ทำให้เกิดคำถามว่า นอกเหนือจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะมีหน่วยงานใดทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือภาค ประชาชนได้อีก นอกจากนี้ยังมีมาตรการประเมินผลกระทบของกฎหมายตามมาตรา 77 (รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) ที่ส่งผลให้ภาคประชาชนมีความกังวลว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผล กระทบต่อกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของภาคประชาชนเพียงใด ซึ่งประชาชนคงได้ติดตามต่อไปว่า พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้นจะมีพัฒนาการอย่างไร

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2540 และรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2550 เช่นเดียวกับฉบับปัจจุบัน รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2560 เพื่อระบุให้ ประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดอนาคตของตนเองและประเทศ ผ่านการเข้าชื่อเสนอ กฎหมายด้วยเช่นกันกล่าวคือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน สามารถรวมตัวกันเข้าชื่อเสนอร่าง พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อสภา ผู้แทนราษฎร

หลักการสำคัญของประชาชนในการเสนอกฎหมาย

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีหลักการสำคัญ 3 ประการที่ประชาชนผู้ต้องการเสนอกฎหมายควรรู้

หลักการแรก คุณสมบัติและจำนวนของประชาชนที่ต้องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในรัฐธรรมนูญ 2560 ตามมาตรา 133 ต้องเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน สามารถใช้สิทธิเสนอ ร่างพระราชบัญญัติได้ซึ่งเมื่อเทียบกับรัฐธรรมนูญ 2550 และ 2540 จะพบว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อ เสนอกฎหมายรัฐธรรมนูญ 2560 เท่ากับรัฐธรรมนูญ 2550 คือจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คนซึ่งลดลงจากจำนวน ในรัฐธรรมนูญ 2540 ที่เขียนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คนสำหรับหลักคิดของการลด จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิ ของประชาชนใน การเสนอร่างกฎหมายให้สะดวกขึ้น

หลักการสอง ร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนมีสิทธิเสนอในรัฐธรรมนูญ 2560 ตามมาตรา 133 กำหนดว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ปวงชนชาวไทย หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ เท่านั้น ซึ่งหลักการดังกล่าวคล้ายกับรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ต่างแต่ เพียงรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 เป็นหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่ใช่หมวดหน้าที่ของรัฐ

หลักการสาม ข้อยกเว้นร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนมีสิทธิเสนอในรัฐธรรมนูญ 2560 ตามมาตรา 133 คือหากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องได้รับคำรับรองจากนายกรัฐมนตรีก่อนซึ่ง ข้อยกเว้นร่าง ระเบียบที่ประชาชนมีสิทธิเสนอนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ 2560

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี

1. กรณีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ จะเสนอได้โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมาย ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

2. กรณีการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะเสนอได้โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อย กว่า 50,000 คนแต่จะเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐไม่ได้ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกีดหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญก็ต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาโดยมีมาตรา 96 ระบุไว้ว่าบุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็น บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- (1) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (2) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ในการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงลายมือชื่อเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติจึงต้องพิจารณาศาบุคคลต้องห้าม ข้างต้นนี้ด้วย เมื่อประธานรัฐสภาได้ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นมีหลักการและเนื้อหาเป็นไป ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ประธานรัฐสภาจะสำเนาร่างพระราชบัญญัตินั้นให้ผู้เริ่มเพื่อนำไปดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อ เพื่อร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภาทั้งนี้ประชาชนผู้ที่ร่วมลงลายมือชื่อในการเสนอ กฎหมายนั้นจะต้องเป็นบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 95 และไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 96 ค. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงถือเป็นบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะมี สิทธิเป็นผู้เริ่มเสนอกฎหมายได้โดยในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อ กันเพื่อเสนอข้อบัญญัติ หรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

ประเภทของกฎหมายที่ประชาชนสามารถเสนอได้

หลักฐานสำคัญใช้ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้นเดิมถือเป็นอุปสรรคที่สร้างภาระให้กับภาคประชาชน อย่างมากในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พระบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2542 (2542) ได้มีการ

กำหนดให้ใช้ทั้งสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านปัญหาจึงเกิดขึ้นเนื่องจากโดยปกติประชาชนมักจะไม่นำทะเบียนบ้านติดตัวเหมือนกับบัตรประชาชน หรือในกรณีของผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดก็อาจจะเก็บทะเบียนบ้านไว้ที่บ้านในต่างจังหวัดทำให้หลายครั้งผู้ที่ต้องการสนับสนุนกฎหมายไม่สะดวกที่จะใช้สิทธิของตนเองจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมและประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2556 โดยกำหนดให้ใช้เพียงสำเนาบัตรประชาชน เพียงอย่างเดียวเป็นการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอกฎหมาย และต่อมาในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 กำหนดเพิ่มเติมให้ ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ดำเนินการ ให้กระทำได้โดยไม่ต้องแสดงหลักฐานการเข้าชื่อของผู้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ แต่ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออกหนังสือรับรองความถูกต้องและครบถ้วนของการเข้าชื่อแทนหลักฐานดังกล่าวได้ (พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564, 2564)

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

- 1) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบ ได้แก่
 - (1) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
 - (2) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
 - (3) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

- 2) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขึ้น

การเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อจะกระทำเป็นหนังสือหรือเชิญชวนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ แต่ต้องดำเนินการให้ผู้ซึ่งร่วมเข้าชื่อนั้นสามารถเข้าถึงเอกสารดังกล่าวข้างต้นได้ด้วย การร่วมเข้าชื่อต้องมีหลักฐานแสดงชื่อ ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชนของผู้ร่วมเข้าชื่อ และข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนสมัครใจเข้าร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและส่งไปยังสถานที่หรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เชิญชวนกำหนดไว้ในหนังสือเชิญชวนหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดไว้

โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้เชิญชวนอาจร้องขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการร่วมเข้าชื่อในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามความประสงค์ โดยต้องเผยแพร่การเชิญชวนให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และเมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักฐานการร่วมเข้าชื่อในการเสนอร่างพระราชบัญญัติครบ 10,000 คนแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เชิญชวนซึ่งเป็นผู้ร้องขอทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป กรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถยืนยันตัวบุคคลและตรวจสอบความเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ต่อไปการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวให้กระทำได้โดยไม่ต้องลงลายมือชื่อ (พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564, 2564)

ขั้นตอนและหลักฐานในการเสนอกฎหมาย

กระบวนการตามกฎหมายเดิมคือเมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หลังจากตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ของรายชื่อแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ณศาลากลางจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นต่างๆเพื่อให้ประชาชนมาตรวจสอบว่ามีชื่อของตัวเองอยู่หรือไม่ ถ้าหากพบว่ารายชื่อของตนเองอยู่ทั้งที่ไม่เคยไปเข้าชื่อเสนอกฎหมายฉบับนั้นก็สามารณยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งเพื่อชี้คำชื่อของตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายใน 20 วัน นับแต่วันปิดประกาศ โดยปกติมักจะไม่มีผู้ใดเดินทางไปยังหน่วยงานต่างๆเพื่อตรวจสอบรายชื่อของตนเองประกอบกับเคยปรากฏว่ามีผู้มีอำนาจในท้องถิ่นได้ดำเนินการตรวจสอบรายชื่อและขอให้ผู้ที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ไปถอนชื่อออกจากขบวนการตามกฎหมายใหม่ เมื่อได้รับคำร้องขอแล้วให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึง 10,000 คน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและ จัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและให้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้มีรายชื่อนั้นด้วยในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศดังกล่าวโดยมิได้เขา รวม เสนอชื่อ ร่างประหยัดด้วยให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งเพื่อให้ชี้คำชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายใน 30 วันนับแต่วันประกาศ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านดังกล่าวแล้วให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

สรุป

ในกรณีที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงควรให้คณะสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายโดยพิจารณาทบทวน แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ได้มีการจำกัดคุณสมบัติในการเสนอกฎหมายโดยเฉพาะ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาที่เป็นทางการของไทย แล้วแต่ได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองไทยทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการมีสิทธิในการเลือกตั้งการสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิในการถือบัตรประชาชน และสิทธิอื่นๆ ที่มาจากการถือบัตรประจำตัวประชาชนแต่มีกรณีที่พระสงฆ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองไทย จึงควรได้รับสิทธิเทียบเท่ากับนักบวชในศาสนาอื่นของไทยทั้งที่เป็นศาสนาที่เป็นทางการเช่นเดียวกัน เป็นบทเรียนที่น่าสนใจในการให้พระสงฆ์ได้เข้าไปสู่การมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ตลอดจนการเลือกตั้งที่มีนักการเมืองก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เห็นได้ว่านักการเมือง หรือผู้นำทางการเมืองได้มีการตระหนักรู้และใส่ใจต่อความอยู่รอดของศาสนาทั้งในแง่ของการรักษาธรรม และการดำรงอยู่ของศาสนาอันมีพระสงฆ์ที่นำไปสู่ความเจริญหรือความเสื่อมของพระพุทธศาสนานั้นได้สัมพันธ์กับนักการเมืองที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และการบริหารบ้านเมืองและแรงบีบคั้นจากตัวแปรภายนอกที่มาจากกรรณทางศาสนา ประเด็นปัญหาเรื่องชาติพันธุ์ และการดำเนิน

นโยบายทางการเมืองของนักการเมืองได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พระสงฆ์จำเป็นต้องออกมาทำหน้าที่ในการแสดงออกในการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2542. (2542, 25 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 20 ก. หน้า 31.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2556. (2556, 17 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 130 ตอนที่ 119 ก. หน้า 2-3.
- พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564. (2564, 26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 138 ตอนที่ 135 ก. หน้า 7-13.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. (2540, 11 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก. หน้า 1-99.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 1-127.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.